

NOWE STANOWISKO *CAREX BUEKII* (CYPERACEAE)
NA PODGÓRZU RZESZOWSKIMNEW LOCALITY OF *CAREX BUEKII* (CYPERACEAE) IN THE RZESZÓW FOOTHILLS

PIOTR HAŁUCHA

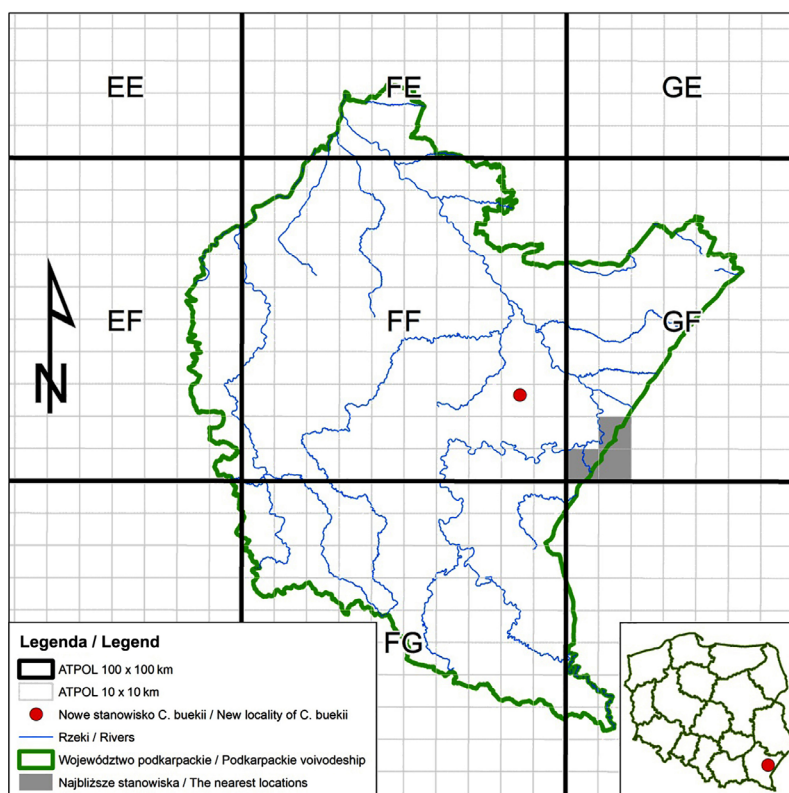
P. Hałucha, Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyśle, ul. Wysockiego 46a, 37-700 Przemyśl, Poland, e-mail: piotrhalucha@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3859-4102>

ABSTRACT. *Carex buekii* is a rare species in Poland. In 2020, the new locality of this species was found in the Rzeszów Foothills (SE Poland, ATPOL grid square FF78).

KEY WORDS: vascular flora, rare species, *Carex buekii*, Cyperaceae, Poland

Carex buekii Wimm. (turzyca Bueka) jest gatunkiem występującym w środkowej i południowej Europie. Jej zasięg rozciąga się od centralnych Niemiec po zachodni Kazachstan i wschodnią Bułgarię (CHATER 1980).

Roślina osiąga wysokość od 40 do 120 cm, ma długie i grube, pełzające kłącze. Łodygi dołem są okryte charakterystycznie siatkowato postrzępionymi pochwami (fot. 1a). Kwiatostan jest zbudowany z 1–3

Ryc. 1. Nowe stanowisko *Carex buekii* na tle siatki ATPOL

Fig. 1. The new locality of *Carex buekii* on the background of the grid lines ATPOL

kłosów męskich w części górnej i 3–5 kłosów żeńskich w części dolnej (fot. 1b). Kwitnie w kwietniu i maju (fot. 1c). Rośnie w miejscach wilgotnych, na brzegach wód, łąkach i moczarach (SZAFER i in. 1986).

W Polsce jest gatunkiem rzadkim, obecnie występującym głównie w jej południowej części. Został on umieszczony w „Polskiej czerwonej księdze roślin”, gdzie ma status gatunku bliskiego zagrożenia – kategoria NT (DAJDOK et al. 2014). Ponadto znalazł się na „Polskiej czerwonej liście paprotników i roślin

kwiatowych” jako gatunek bliski zagrożenia – kategoria NT (KAŹMIERCZAKOWA i in. 2016).

Na Podgórzu Rzeszowskim turzyca Bueka była podawana z podtorfionej łąki w okolicach Rozborza (OCHYRA 1974). Jednak pomimo intensywnych badań prowadzonych w ostatnich latach, nie udało się potwierdzić jej występowania w tym mezoregionie (JAŻWA & STADNICKA-FUTOMA 2017). Również na Pogórzu Przemyskim stanowisko podane przez KOTULĘ (1881) należy uznać za historyczne (WOLANIN 2014).

Fot. 1. *Carex buekii* na opisywanym stanowisku: a) charakterystycznie siatkowato postrzępione pochwy, b) kwiatostan, c) kępa w trakcie kwitnienia, d) wygląd ogólny stanowiska (fot. P. Hałucha)

Phot. 1. *Carex buekii* in the described location: a) characteristically reticulately fibrous-ragged shucks, b) inflorescence, c) clump during flowering, d) general appearance of the locality (photo: P. Hałucha)

W 2020 roku odnaleziono nowe stanowisko turzycy Bueka w województwie podkarpackim (ryc. 1), na Podgórzu Rzeszowskim (KONDRACKI 2011). Według podziału ATPOL (10 × 10 km) znajduje się ono w kwadracie FF78 (ZAJĄC 1978, KOMSTA 2016, VEREY 2017). Gatunek zajmuje wąski pas (2–4 m szerokości) o długości kilkuset metrów. Ma on charakter rowu odwadniającego, który biegnie wzdłuż drogi łączącej miejscowości Cząstkowice i Bystrowice (fot. 1d). Turzycza rośnie na stromych brzegach rowu i na nasypie powstałym podczas jego kopania. Tworzy płaty, w których zdecydowanie dominuje oraz takie, gdzie gatunkiem współpanującym jest trzcina pospolita *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. Inne towarzyszące rośliny naczyniowe rosną z niewielkim pokryciem. Są to głównie: pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica* L., przytulia czepna *Galium aparine* L., bodziszek łąkowy *Geranium pratense* L., jasnota plamista *Lamium maculatum* L., trybula leśna *Anthriscus sylvestris* (L.) Hoffm., ostrożeń polny *Cirsium arvense* (L.) Scop., podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria* L. oraz świerżbęk korzenny *Chaerophyllum aromaticum* L. Miejscami występują zadrzewienia z robinią akacjową *Robinia pseudoacacia* L. Strefa, gdzie rośnie turzycza, w zdecydowanej większości znajduje się poza strefą wykaszanych poboczy i jest nieużytkowana, nie stwierdzono również śladów pogłębiania rowu. Populacja jest bardzo liczna, wydaje się stabilna i niezagrożona. Najbliższe istniejące opisywane stanowiska gatunku znajdują się w odległości około 30 km. Są położone na wschód od Radymna – w okolicach miejscowości Nakło, w Medyce oraz na południowy wschód od Przemyśla – w okolicach miejscowości Łuczycze i Siedliska (PAUL 2013).

LITERATURA

- CHATER A.O. (1980): *Carex* L. W: T.G. Tutin, V.H. Heywood, N.A. Burges, D.M. Moore, D.H. Valentine, S.M. Walters, D.A. Webb (red.). *Flora Europaea* 5. Alismataceae to Orchidaceae (Monocotyledones). Cambridge University Press, Cambridge: 290–323.
- DAJDOK Z., WÓJCIK G., ZARZYKA-RYSZKA M., PAUL W. (2014): *Carex buekii* Wimm. Turzycza Bueka. W: R. Kaźmierczakowa, K. Zarzycki, Z. Mirek (red.). *Polska czerwona księga roślin*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 729–731.
- JAŻWA M., STADNICKA-FUTOMA A. (2017): Flora roślin naczyniowych Podgórza Rzeszowskiego. Komitet Biologii Organizmalnej PAN, Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Warszawa–Kraków.
- KAŹMIERCZAKOWA R., BLOCH-ORŁOWSKA J., CELKA Z., CWENER A., DAJDOK Z., MICHALSKA-HEJDUK D., PAWLIKOWSKI P., SZCZEŚNIAK E., ZIARNEK K. (2016): Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych. Polish red list of pteridophytes and flowering plants. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.
- KOMSTA Ł. (2016): Rewizja matematyczna siatki geobotanicznej ATPOL – propozycja algorytmów konwersji współrzędnych. *Agronomy Science* 71(1): 31–37.
- KONDRACKI J. (2011): *Geografia regionalna Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- KOTULA B. (1881): Spis roślin naczyniowych w okolicy Przemyśla. Sprawozdanie Komisji Fizjograficznej Akademii Umiejętności 15: 1–90.
- OCHYRA R. (1974): Notatki florystyczne z południowo-wschodniej części Kotliny Sandomierskiej. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Botaniczne* 2: 161–173.
- PAUL W. (2013): Rozmieszczenie roślin naczyniowych w południowej części Płaskowyżu Tarnogrodzkiego i terenów przyległych. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków.
- SZAFER W., KULCZYŃSKI S., PAWŁOWSKI B. (1986): *Rośliny polskie*. T. 1–2. Wyd. 5. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- VEREY M. (2017): Teoretyczna analiza i praktyczne konsekwencje przyjęcia modelowej siatki ATPOL jako odwzorowania stożkowego definiującego konwersję współrzędnych płaskich na elipsoidę WGS-84. *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 24(2): 469–488.
- WOLANIN M. (2014). Rośliny naczyniowe Pogórza Przemyskiego i zachodniej części Płaskowyżu Chyrowskiego. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Botaniczne* 47: 1–383.
- ZAJĄC A. (1978): Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce”. *Wiadomości Botaniczne* 22(3): 145–155.